

des fibrinolyzes par l'inhibiteur de Kunitz. — Gunstige ervaringen met dit polypeptide bij de bestrijding van fibrinolyse (waarnemingen bij 38 operaties bij patiënten met portale hypertensie).

H. MAMO en P. MORIN, *Le syndrome parkinsonien. Interprétations physio-pathologiques (II).*

J.-P. LEFÈVRE, *Les icères chroniques idiopathiques par altération de métabolisme de la bilirubine. Maladie de Dubin-Johnson et syndrome de Rotor.* — Samenvattend referaat.

M. PESTEL, *Le zona.* — Therapie bij herpes zoster.

A. JULLIARD, *Tumeurs articulaires.* — Overzicht.

R. ROY-CAMILLE, *Traitement par la mobilisation de la fracture récente du scaphoïde.* — Hoewel immobilisatie de beste resultaten geeft, kan onder omstandigheden mobilisatie eveneens tot goede consolidatie leiden.

SCHWEIZERISCHE MEDIZINISCHE WOCHENSCHRIFT. 91e Jrg. No. 7, 18 februari 1961. bl. 193-220.

S. MOESCHLIN, *Die heutige Behandlung der Hypertonie in der Praxis.* — Gedetailleerde en overzichtelijke bespreking.

J. C. SOMOGYI, *Aktuelle Ernährungsprobleme (Schluss).* — Het probleem van de antivitaminen wordt naar aanleiding van antistoffen tegen vitamine-B₁ uitvoerig besproken.

K. BERNHARD en H. J. BOLLAG, *Die Vitamin-B-Versorgung durch das Brot. Ein Beitrag zum Problem der Revitaminierung von Lebensmitteln.* — Sedert in Zwitserland het brood gevitaminiseerd wordt is het gehalte aan vitamine-B₂ van wittebrood van 0,2 mg tot 0,8 mg per 100 g brood gestegen.

P. STUCKI-VON MURALT, *Die chirurgische Therapie des Varizenleidens, vor allem des postthrombotischen Syndroms.* — Didactisch overzicht.

J. FABRE, J.-CH. MOTTIRONI en M. LINDHEIMER, *Le traitement des douleurs ischémiques des membres inférieurs par le Niamid.* — Subjectief was het effect gunstig bij 14 van 22 patiënten; oscillometrisch werd geen verandering gezien.

SCHWEIZERISCHE MEDIZINISCHE WOCHENSCHRIFT. 91e Jrg. No. 8, 25 februari 1961. bl. 221-252.

H. R. MÜHLEMANN, *Phosphor und Cariesprophylaxe.* — Bespreking van diereproeven die een cariesprophylaxe door verhoogde orale toediening van anorganische fosfaten aantonen. Waarschijnlijk berust deze werking op een lokaal effect.

R. MARTIN DU PAN, *La croissance séculaire des enfants de Genève va-t-elle prendre fin?* — De omstreeks eind vorige eeuw begonnen toeneming in de gemiddelde lengte van de Europese bevolking blijkt zich nog steeds voort te zetten, zoals de schrijver bij jongens van 7 tot 10 jaar over de laatste tien jaar in Genève kon aantonen.

J. WELLAUER en M. S. DEL BUONO, *Das Peniskarzinom. Zürcher Erfahrungen aus den Jahren 1926-1959.* — Bespreking van radiotherapeutische (8), chirurgische (22) en gecombineerde behandeling (16 patiënten).

G. PANZRAM, *Die Glukoseverwertung bei perniziösen Anämien unter dem Einfluss der Vitamin-B₁₂-Therapie.* — Bij 14 onbehandelde lijdende aan pernicieuze anemie werd de glucosebelastingproef voor, tijdens en na behandeling met vitamine-B₁₂ nagegaan waarbij bleek, dat deze bij de meesten vóór de therapie wat te hoog was en na de therapie vlakker werd. Tegelijkertijd nam het arterioveneuze verschil in glucoseconcentratie af.

W. GEISSBERGER, *Cymarin, ein oral wirksames k-Strophanthin.* — Bij een patiënte werd deze strofantine veel beter door de darm geresorbeerd dan de andere stoffen van deze reeks, zonder dat ze in werking verschilde.

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie; ter bespoediging van plaatsing behoudt de Redactie zich het recht voor, de stukken te bekorten).

TUBERCULINE-REACTIES

Collega SICKENGA (1961) stelt, dat het minder goed kwantificeerbaar zijn van de niet-intracutane reacties deze minder geschikt maakt voor epidemiologisch werk. Hierin ben ik het met hem eens, voorzover het wetenschappelijk onderzoek betreft. Voor de schoolgezondheidszorg is het echter voldoende, indien de toegepaste reactie op betrouwbare wijze de „omslagen” van negatief naar positief doet blijken. Het meer gespecialiseerde en gedifferentieerde onderzoek kan dan door de longarts gebeuren. Om deze reden acht ik het een zaak voor de schoolarts, uit te maken, welke reactie in de praktijk de minste beslommingen geeft en de minste tijd kost en deze dan voor dit massa-speurwerk toe te passen.

Literatuur: SICKENGA, F. N. (1961) *Ned. T. Geneesk.* 105, 339.

Amstelveen, 25 februari 1961

J. DIEPERSLOOT

Naar aanleiding van de opmerking van collega DIEPERSLOOT moge ik nog het volgende in het midden brengen:

Wanneer men in plaats van de mantoux-reactie een niet-intracutane tuberculine-reactie toepast, kiest men bewust van twee beschikbare onderzoekingsmethoden de minst gedifferentieerde. Dit zou volkomen verantwoord zijn, indien de fijnere methode dusdanig ingewikkelde bewerkingen meebracht, dat ze voor massawerk ongeschikt was. De praktijk heeft echter bewezen, dat dit niet het geval is. Zo wordt bv. in Nederland sinds 1955 ieder jaar de gehele lichte rekruten van ongeveer 45.000 man onderzocht met de mantoux-reactie met PPD. Ook bij het tuberculine-onderzoek op de scholen voor voortgezet onderwijs wordt de mantoux-reactie reeds in vrij grote omvang toegepast.

Het belang van het periodieke onderzoek van de schoolleerlingen overschrijdt m.i. het kader van de schoolgezondheidszorg; het kan beschouwd worden als een integraal onderdeel van de tuberculosebestrijding in het algemeen in het huidige epidemiologische stadium.

In dit verband kan men zich afvragen of de ex officio voor de tuberculosebestrijding aangewezen organen, de consultatiebureaus, niet a priori op een of andere wijze bij het school-tuberculine-onderzoek ingeschakeld dienen te worden, voorzover dit nog niet het geval is. Persoonlijk meen ik, dat dit inderdaad dient te geschieden; het zij gezegd met alle waardering voor hetgeen de schoolartsen tot dusver op dit gebied verricht hebben. Met enige goede wil moet het mogelijk zijn, een organisatievorm te vinden, die voor alle betrokkenen aanvaardbaar is.

's-Gravenhage, 15 maart 1961

F. N. SICKENGA

GENEZING VAN ACONITINE-VERGIFTIGING DOOR INTRAVENEUZE TOEDIENING VAN CALCII GLUCONAS EN MAGNESII SULFAS

Naar aanleiding van de casuïstische mededeling over een patiënte met aconitine-vergiftiging van collega S. W. BEGEMANN (1961) zou ik willen weten hoeveel deze patiënte woog.

Bij de vaststelling van de maximale doses in de farmacopee is zeker uitgegaan van een gemiddeld gewicht voor volwassenen. Naar mijn mening heeft deze vrouw, die ik bij een demonstratie gezien heb, waarschijnlijk nooit het gewicht van een volwassene gehad, zeker niet ten tijde van haar trigeminus-neuralgie.

De conclusie van collega BEGEMANN moet m.i. worden aangevuld met de opmerking, dat men ook bij volwassenen bij het voorschrijven of toedienen van een min of meer ge-